
DIALOVO

Van	VAN DE PUTTE BOB, ALGEMEEN DIRECTEUR, HOGER INSTITUUT VOOR VERPLEEGKUNDE SINT-ELISABETH TURNHOUT
Referentie	LINDGREN, B., ATHLIN, E., (2010). NURSE LECTURERS' PERCEPTIONS OF WHAT BACCALAUREATE NURSING STUDENTS COULD GAIN FROM CLINICAL GROUP SUPERVISION. <i>NURSE EDUCATION TODAY</i> , 30, 360-363.
Datum	10-09-2010

Situering

Dit artikel beschrijft het concept en het door verpleegkundige docenten ervaren leereffect van groepssupervisie in de opleiding verpleegkunde in Zweden. De opleiding verpleegkunde wordt momenteel aangeboden aan de universiteiten en niet langer aan de hogescholen. Dit resulteert in een opleiding waar het accent vooral ligt op theoretisch onderwijs en veel minder op klinisch onderwijs en stage. Gevolg hiervan zijn nieuwe uitdagingen ondermeer op vlak van de begeleiding op stage. Vanuit de school wordt aanzienlijk minder begeleiding voorzien. Het zoeken naar alternatieve begeleidings- en onderwijsvormen drong zich op. Vanuit deze context is het concept van groepssupervisie ontstaan.

Concept

Bij groepssupervisie worden een aantal studenten samengebracht. In het artikel wordt niet beschreven welke factoren meespelen bij het samenstellen van de groep. Wel wordt vermeld dat de deelnemers dienen te beschikken over een gelijkaardige beginsituatie qua ervaring en competentiebeheersing. Doel van de groepssupervisie is dat studenten leren van mekaar, onder begeleiding van een ervaren docent. Ter voorbereiding van een sessie schrijft elke deelnemer een casus uit volgens een vast afgesproken stramien. Deze wordt tijdens de supervisie besproken. Studenten worden uitgedaagd om te reflecteren op deze cases en dit vanuit eigen ervaringen en kennis gerelateerd aan de verpleegkundige praktijk.

In de Zweedse verpleegkundige opleiding maakt de groepssupervisie integraal deel uit van het programma en situeert zich in het vierde en het zesde semester. Tijdens de eerste sessie volgt een theoretische inleiding van het concept en worden de spelregels afgesproken. Verder wordt een contract opgemaakt waarin deze regels worden geformaliseerd. Voorbeelden van aspecten die in dit contract aan bod komen zijn: aandacht voor continuïteit door verplichte aanwezigheid van de deelnemers, deelnemers moeten zich vrij voelen om een aantal zaken te kunnen aanbrengen en verwoorden, respect tonen voor elkaar, respecteren van het beroepsgeheim en zin voor verantwoordelijkheid.

Op het einde van de eerste sessie wordt elke deelnemer uitgenodigd om een concrete casus mee te brengen naar de volgende sessie. Vanaf de tweede sessie brengt telkens opnieuw een andere deelnemer een casus waarmee hij tijdens de sessie samen met de leden van de supervisiegroep aan de slag wil. De groepsleden stellen vragen aan hun collega die de casus heeft aangebracht. In het begin worden enkel inhoudelijke vragen gesteld zodat elke student zich kan inleven in de voorgebrachte casus. Op deze wijze wordt ook de bekommernis van de student rond deze casus voor iedereen duidelijk. Vervolgens gaan studenten op zoek naar een eigen ervaren situatie die vergelijkbaar is met de voorgestelde casus. Op die wijze brengen studenten hun eigen ervaringen in de groep en worden verschillende mogelijke interventies rond deze casus opgelijst.

Een supervisiegroep bestaat uit 8 leden, er vinden maandelijkse sessies van ongeveer 1,5 u per sessie plaats en dit gedurende 9 maanden. De begeleider van de groepssupervisie is een ervaren docent verpleegkunde met de nodige kennis en vaardigheden in deze methodiek. Door met een ervaren docent verpleegkunde te werken wordt de kloof tussen theorie en praktijk verkleind. Dit gebeurt ondermeer door praktijksituaties mee naar de school te brengen. Verder worden tijdens de supervisiesessies een aantal theoretische concepten getoetst aan praktijksituaties.

Onderzoek en resultaten

De docenten (acht docenten waarvan vijf vrouwen en drie mannen) die de supervisie begeleiden werden gevraagd om na elke supervisie schriftelijk te rapporteren aan de hand van een aantal vragen. Bedoeling van deze schriftelijke rapportage was inzicht verwerven in het leerproces van de deelnemers. Omwille van buitenlandse stages werden een aantal sessies geannuleerd. In totaal werden nota's van 60 supervisiemomenten verzameld. Op deze nota's werd een kwalitatieve analyse verricht. Het artikel beschrijft op een zeer beperkte wijze de manier waarop deze nota's werden geanalyseerd, ik ga hier dan ook niet verder op in. Ondanks deze vage beschrijving komt de auteur toch tot een aantal bevindingen.

Vooreerst was er een zeer hoge mate van tevredenheid met betrekking tot het groepsgevoel. Hieronder wordt ondermeer de sfeer binnen de groep verstaan alsook het gevoel van veiligheid dat heerst binnen de groep. Door ervaren situaties met elkaar te bespreken in een groep van gelijkgezinden was er een hoge mate van herkenbaarheid en een gevoel van wederzijdse ondersteuning bij alle leden van de groep.

Daarnaast bleek de groepssupervisie sterk bij te dragen tot de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de student. Zo verwierven studenten inzicht in eigen sterktes en zwaktes ondermeer door hun gedachten te ordenen tijdens de supervisiesessies. Ze werden hierin gestimuleerd door hun medestudenten. Door dit te doen begrepen ze bijvoorbeeld dat het normaal is om angst te ervaren in bepaalde situaties op stage.

Verder leerden studenten elkaar begrijpen in diverse situaties. Het kon hierbij gaan om zeer uiteenlopende stage-ervaringen. Ook ontwikkelingen op cognitief en emotioneel vlak waren aan de orde. Zo werd bijvoorbeeld de attitude van permanent leren gestimuleerd en werd er aandacht besteed aan het belang van reflectie.

Door de groepssupervisie werden studenten gestimuleerd om zichzelf beter te leren kennen en worden ze voorbereid op het gepast handelen in nieuwe situaties. Tot slot werd met deze supervisiesessies de kloof tussen theorie en praktijk verkleind. Hoe dit concreet gebeurde, wordt niet beschreven in het artikel.

Concluderend kan men stellen dat het doel van groepssupervisie is om studenten verpleegkunde te helpen in hun ontwikkeling om goede verpleegkundigen te worden en dit door van elkaar te leren onder begeleiding van een ervaren supervisor.

Eigen bevindingen

In het laatste deel van deze reflectie wil ik de bevindingen van de auteur aanvullen met eigen ervaringen opgedaan tijdens mijn begeleidingen bij groepssupervisies. Ik herken zeker en vast een aantal zaken. Zo is één van de opvallendheden die ik ervaar het leereffect van de deelnemers. Keer op keer beschrijven studenten dat ze heel wat geleerd hebben vanuit een supervisiesessie. Het leerrendement is ook hoger wanneer op langere termijn wordt gekeken. Studenten worden als het ware geprikkeld om op een actieve wijze mee na te denken over concrete situaties en te zoeken naar oplossingen. Bij dit alles is een veilige omgeving met duidelijke werkafspraken (vb. respecteren van het beroepsgeheim) een belangrijk gegeven. Mijn ervaring is hoe veiliger de omgeving, hoe positiever het leerklimaat en hoe hoger het leerrendement.

Ik ben er dan ook van overtuigd dat dit een zeer interessante en zinvolle onderwijsmethodiek is. Zelf pas ik deze manier van werken al een aantal jaren toe. Studenten worden door het gebruik van groepssupervisie in sterke mate voorbereid op hun toekomstig beroep. Vanuit die optiek is deze methodiek een mooie aanvulling op de andere onderwijsvormen die gehanteerd worden. Een belangrijke voorwaarde om dit proces te laten slagen is een geleidelijke opbouw van het geheel. Zo pleit ik ervoor om studenten vanaf het eerste jaar vertrouwd te maken met deze methodiek om hen dan in het derde jaar hier zeer bewust mee te laten omgaan. Op deze wijze kan wat mij betreft groepssupervisie sterk bijdragen tot het leerproces van een student verpleegkunde.